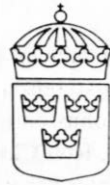

Redogörelse till riksdagen

1988/89:5

Riksdagens förvaltningskontors redogörelse för verksamhetsåret 1987/88

Redog.
1988/89:5

Riksdagens förvaltningskontor får härmed avge redogörelse för verksamheten inom kontoret under tiden den 1 juli 1987–den 30 juni 1988.

Översikt

Den förflutna verksamhetsperioden har präglats av en hög aktivitet inom riksdagsförvaltningen. Detta hänger samman med att året är det sista i valperioden vilket erfarenhetsmässigt innebär särskilda påfrestningar.

Under året har servicen till ledamöterna förbättrats främst i form av nya rutiner med utbärning av post till ledamöternas rum. Ett fyrtiotal ledamöter har från sina arbetsrum fått terminaler anknutna till riksdagens ADB-system och 25 ledamöter har fått ADB-utrustning så att de från sina hemorter kan stå i förbindelse med riksdagens datasystem. Riksdagen har beslutat att under den kommande treårsperioden skall alla ledamöter som önskar få terminaler utrustas med sådana i sina arbetsrum i riksdagens hus.

Riksdagens lokaler har förbättrats under året; bl.a. har investeringar gjorts i ett nytt kafé och i en restaurang med servering vid borden. Arbetet med att skaffa ledamöterna bostäder i Stockholm har fortsatt. Två fastigheter har förvärvats och ombyggnadsarbeten i dessa har inletts. Hösten 1989 beräknas inflyttning kunna påbörjas i fastigheterna.

Inom ADB-verksamheten har arbetet drivits vidare inte minst när det gäller administrativa ADB-tillämpningar. Detta gäller främst inom personal- och ekonomiadministration samt inom riksdagsbiblioteket.

Under året har den tidigare försöksverksamheten med automatsättning av utskottsbetänkanden övergått till produktion i full skala. Den nya produktionsordningen har varit lyckosam, och en utvidgning till automatsättning av motioner planeras för nästa budgetår. Metoden med automatsättning ger som bieffekt möjlighet att bygga upp fulltextdatabaser över riksdagstrycket. Under riksmötet 1988/89 kommer sådana baser att på försök upprättas för betänkanden, motioner och kammarens protokoll.

Förvaltningskontorets ledning

För förvaltningskontoret gäller en instruktion (SFS 1983:1061) och en arbetsordning (RFS 1984:6).

Förvaltningskontorets högsta organ är riksdagens förvaltningsstyrelse, för vilken talmannen är ordförande. Chef för kontoret har varit förvaltningsdirektören Gunnar Grenfors.

Förutom talman Ingemund Bengtsson har följande ledamöter ingått i förvaltningsstyrelsen: Alf Wennerfors (m), vice ordförande. Oskar Lindkvist (s), John Johnsson (s), Marianne Stålberg (s), Birgit Friggebo (fp), Martin Olsson (c), Rolf Clarkson (m) och Tommy Franzén (vpk).

Suppleanter har varit Lennart Andersson (s), Olle Westberg (s), Blenda Littmarck (m), Iréne Vestlund (s), Carl-Johan Wilson (fp), Gunilla André (c), Bertil Måbrink (vpk) och Sten Svensson (m).

Personalföreträdare i styrelsen har varit för SACO/SR Sven Sjögren, för SF Lennart Hedlund t.o.m. den 29 februari 1988 och Stilianos Mafredas fr.o.m. den 1 mars 1988 samt för ST Per Axelson.

Suppleanter för personalföreträdarna har varit för SACO/SR Lena Uhlin, för SF Irving Svensson och för ST Christer Brandt.

Ledamöter av den av förvaltningsstyrelsen utsedda direktionen har varit Oskar Lindkvist (s), ordförande, Alf Wennerfors (m), vice ordförande, och John Johnsson (s).

Förvaltningsdirektören Gunnar Grenfors har varit föredragande i styrelsen och i direktionen.

Som sekreterare i styrelse och direktion har Ann-Kathrin Sandblom tjänstgjort.

Under verksamhetsåret har styrelsen hållit 11 och direktionen 14 sammanträden.

Riksdagens förvaltning

Det totala antalet fasta tjänster i den inre riksdagsförvaltningen den 30 juni 1988 var 390,8.

Antalet anställda med olika former av deltidstjänstgöring uppgick till 57 (70) varav 20 (20) inom lokalvårdssektionen. (Siffror inom parentes här och i fortsättningen avser verksamhetsåret 1986/87.)

Dessutom fanns 12 timanställda informatörer. 5 extra expeditionsassistenter har tjänstgjort under vissa tider av riksmötet. Vid utskottskanslierna tjänstgjorde under våren 1988 ett tiotal extra föredragande.

Trots de extra resurser som ställdes till förvaltningens förfogande ökade de anställdas övertidsarbete under året med ca 8 %. Totalt uppgick övertid och mertid till ca 24 000 timmar vilket motsvarar ungefär 14 helårsarbetsinsatser.

Av den fast anställda personalen slutade under verksamhetsåret 32 (31) personer, varav 10 (9) med pension.

Antalet fasta tjänster fördelade på kammarkansliet, utskottsorganisationen och de olika enheterna (motsvarande) inom förvaltningskontoret var följande:

Kammarkansliet	40
Utskottsorganisationen	91,75
Förvaltningsledningen	3
Kansli- och personalenheten	12
Ekonomienheten	6
Intendenturenheten	10,5
Säkerhetsenheten	17
Enheten för riksdagstryck	38,5
Informationsenheten	7,55
Riksdagsbiblioteket	26
Utredningstjänsten	28,5
Redaktionen för tidningen	
Från Riksdag & Departement	7
ADB-verksamheten	8,5
	<hr/>
	390,8

Under verksamhetsåret har följande nya tjänster inrättats: en föredragande med placering vid utbildningsutskottet, en systemoperatör vid ADB-verksamheten, en expeditionsassistent vid enheten för riksdagstryck, en tjänst som lokalvårdare vid intendenturenheten.

Samarbetsorgan

Förvaltningsmötet är ett organ för samråd och utbyte av information mellan förvaltningskontoret, kammarkansliet och utskottskanslierna. Mötet har inga beslutsbefogenheter. I mötet ingår förvaltningsdirektören, ordförande, riksdagsdirektören, samtliga kanslichefer i utskotten och en representant från vardera av personalorganisationerna. Förvaltningsmötet, som även har ett arbetsutskott, har under verksamhetsperioden sammanträtt två gånger. Arbetsutskottet är främst ett organ för samråd i förhandlingsfrågor.

Onsdagsmötet tar upp MBL-frågor till överläggningar mellan förvaltningskontoret och de tre i riksdagens förvaltning verksamma arbetstagarorganisationerna. Under perioden har 17 möten hållits, vilket resulterat i 128 protokollsnoteringar. Frågor rörande inrättande av tjänster och andra personalresursfrågor liksom organisatoriska förändringar har varit ofta återkommande ämnen vid överläggningarna. Bland övriga ärenden kan särskilt nämnas ADB-frågor.

Riksdagens personalnämnd som behandlar tjänstetillsättningsfrågor inom den inre riksdagsförvaltningen har under perioden hållit 19 sammanträden.

Riksdagsförvaltningens *centrala förslagsnämnd* skall verka för samordning av förslagsverksamheten inom riksdagen och dess myndigheter. Nämnden har sammanträtt 1 gång under verksamhetsåret.

Nämnden har under året delat ut sammanlagt 15 000 kr. till tre förslagsställare för förslag angående anordningar vid bläddermaskiner samt förslag angående distributionsrutiner vid Riksbanken.

Av övriga partssammansatta organ har *personalutvecklingskommittén* hållit 4 sammanträden, *redaktionskommittén för RD-nytt* 7, *förslagskommittén* 2, *skyddskommittén* 4, *anpassningsgruppen* 6 och *matrådet* 4 sammanträden.

Förvaltningskontoret har under verksamhetsåret avgivit följande redogörelse och förslag till riksdagen:

Redogörelse 1987/88:5 för verksamhetsåret den 1 juli 1986-den 30 juni 1987.

Förslag till riksdagen 1987/88:7 om förvärv av en fastighet i Gamla stan och om anslag på tilläggsbudget för budgetåret 1987/88 för ombyggnad av fastigheten.

Förslag till riksdagen 1987/88:8, Fullmäktiges i riksgäldskontoret hemställan om medel på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1987/88, m.m.

Förslag till riksdagen 1987/88:9 om säkerhetskontroll vid sammanträde med riksdagens kammare.

Förslag till riksdagen 1987/88:13 till lag om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter.

Förslag till riksdagen 1987/88:14 om anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1987/88 m.m.

Förvaltningskontorets författningssamling (RFS)

RFS har under verksamhetsåret utkommit med fyra författningar; en instruktion för riksdagens nämnd för förnyelsefonder (1987:5), stadgar för Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond (1988:1), arbetsgivarnyckel inom riksdagens förhandlingsområde till avtalet om statens tjänstegrupplivförsäkring (TGL-S) (1988:2) och en föreskrift om tillämpning av lagen (1988:589) om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter (1988:3).

Förhandlingsfrågor

Huvudansvarig för förhandlingsarbetet är avdelningschefen Börje Gustafsson.

Förhandlingsarbetet andra halvåret 1987

Lönerna för kalenderåret 1987 grundades på ramavtalet om löner 1986-1987 för tjänstemän hos riksdagen och dess myndigheter (RD-RALS 1986-1987). Avtalet träffades i januari 1987. De nya tabellöner som fastställdes i ramavtalet har gällt under perioden den 1 oktober 1986-den 31 december 1987. Löneplansbeloppen höjdes med i genomsnitt 5,7 %. Vidare utökades löneplanen med två lönegrader, N 34 och N 35.

Utöver de generella höjningarna av tabellönerna har parterna inom riksdagsområdet haft att fördela ett löneutrymme om 1,0 % i lokala s.k. L-RATF-förhandlingar. Förhandlingarna avsåg perioden den 1 juli 1987-den 30 juni 1988. I syfte att kunna rekrytera och behålla vissa särskilt konkurrensutsatta tjänstemän fick riksbanken möjligheter att vidta åtgärder utöver de generella bemyndigandena enligt L-RATF.

Sammantaget resulterade förhandlingsverksamheten under andra halv-

året 1987 i fem centrala uppgörelser. Av dessa må följande nämnas:

- avtal om anställningsvillkor m.m. för vissa föredragande hos riksdagens ombudsmän,
- avtal om högsta kostnad för åtgärd enligt L-RATF för budgetåret 1987/88 och om kostnadsberäkningsschabloner,
- avtal om personliga marknadslönetillägg (MLT) vid vissa av riksdagens myndigheter.

För riksdagens inre förvaltningsorganisation träffades under perioden en uppgörelse om ändrade avlöningsförmåner för arbetstagare med regelrätta tjänster. Avtalet reglerar även lönegradsplaceringen av vissa tjänster.

Förhandlingsarbetet förstahelvåret 1988

I avvaktan på ett nytt ramavtal om löner för kalenderåret 1988 träffade parterna ett avtal om nya lönebelopp fr.o.m. den 1 januari 1988. Löneplansbeloppen höjdes härigenom med ca 2,5 %. Avtalet reglerade även anställningsvillkoren vid sjukdom och föräldradighet.

De centrala parterna träffade även ett avtal om tjänstegrupplivförsäkring genom att i tillämpliga delar föra över avtalet om statens tjänstegrupplivförsäkring (TGL-S) till riksdagsområdet.

För riksdagens inre förvaltningsorganisation träffades en lokal uppgörelse om korttidsvikariat.

Under den senare delen av förhandlingsperioden pågick ett intensivt förhandlingsarbete med syfte att dels fastställa nya lokala förhandlingsramar för riksdagsområdet, dels sluta det nya ramavtalet om löner från 1988. Förhandlingarna om de nya ramarna för 1988/89 komplicerades av att pottarna skulle fastställas bl.a. med hänsyn till de enskilda myndigheternas svårigheter att rekrytera och behålla sin personal. Den nya förhandlingsmodellen presenterades i en principöverenskommelse om nytt avtal för 1988 som träffades för SAV-området. Enligt denna kom huvudparten av de statliga myndigheterna att få sina förhandlingsramar uppdelade organisationsvis.

Förhandlingarna om det nya ramavtalet innefattade i år även en omredigering av de tidigare avlönings- (AST), tjänsteförtecknings- (ATF) och arbetstidsavtalen (ARB).

Chefslönefrågor

Riksdagens chefslönenämnd, som har att behandla löneförmånerna till de tjänstemän inom riksdagen och dess myndigheter som omfattas av chefslöneavtalet, har under budgetåret hållit ett sammanträde. Härtill kommer ett sammanträde med en särskild av nämnden tillsatt beredningsgrupp. Lönen utgår numera i ett fixerat krontalsbelopp som fastställs individuellt för varje tjänsteman.

Kansli- och personalenheten

Kansli- och personalenheten har 12 anställda. Chefen för enheten, avdelningsdirektör Lars Bergquist, har varit tjänstledig under året. Tf enhetschef är avdelningsdirektör Ulla-Britt Larsson.

Enheten medverkar i och samordnar förvaltningens nyrekryteringar och övriga frågor om personalresurser. Vidare svarar enheten för utbetalning av arvoden och löner till riksdagsledamöter resp. tjänstemän. Personalutbildning och personalutveckling, företagshälsovård och personalsociala frågor ligger inom enhetens ansvarsområde. Enheten har också ett övergripande ansvar för att information och överläggningar med de anställda kommer till stånd i förvaltningens olika MBL-organ som onsdagsmötet och personalnämnden.

Riksdagsledamöternas arvode m.m.

Ledamöternas arvode, som under verksamhetsåret motsvarat N 29:8 på den statliga löneskalan, uppgick fr.o.m. oktober 1987 till 18 111 kr. i månaden. Den 1 januari 1988 höjdes beloppet till 18 545 kr. i månaden. Kostnadsersättningen var per månad från samma tidpunkt 1 410 kr. (för ledamöter utan traktamente 2 010 kr.). Beträffande de särskilda arvodena till vice talmännen samt ordförandena och vice ordförandena i utskott har införts ett system som innebär att arvodena beräknas efter vissa procenttal i förhållande till ledamotsarvodet. Vice talman får 12 %, ordförande i utskott 8 % och vice ordförande i utskott 4 % av ledamotsarvodet.

Helt traktamente var i januari 213 kr./dygn.

Riksdagen antog under verksamhetsåret en lag om ersättning till riksdagens ledamöter. Lagen gäller från den 1 juli 1988 och träder i stället för 1971 års ersättningsstadga. Genom lagen införs en rätt till inkomstgaranti för ledamöterna då de lämnar riksdagen. Som förutsättning finns ett krav på tre års sammanhängande tjänstgöring. Den som uppfyller detta krav men tjänstgjort mindre än sex år får garantin under ett år. Ledamot som tjänstgjort längre än sex år och som är under 40 år får garantin i fem år. Ledamot som fyllt 40 år uppbär garantin till ingången av den månad under vilken ledamoten fyller 65 år.

För hel inkomstgaranti – 66 % av ledamotsarvodet – krävs minst tolv riksdagsår. I intervallet sex till tolv år är garantin relaterad till antalet år. I båda fallen utgör garantin dock 80 % under det första året. Garanti som uppbärs endast ett år utgår med 66 % av arvodet.

Inkomstgarantin minskar med viss del av andra förvärvsinkomster som ledamoten uppbär efter avgången. Reduceringen är 65 % av förvärvsinkomsten minskat med två basbelopp.

I övrigt innebär riksdagens beslut bl.a. att ålderspensionen höjts med 3 procentenheter från 13 till 16 % av ledamotsarvodet.

Bestämmelserna i 1971 års stadga om visstidspension skall gälla även i fortsättningen för den som den 1 juli 1988 är ledamot eller ersättare och som inte i samband med avgången från riksdagen begär att få omfattas av bestämmelserna om inkomstgaranti. Däremot har avgångsvederlag helt avskaffats efter den 1 juli 1988.

Löneadministrationen

Under verksamhetsåret har enheten övergått till lönerapportering i PIR som är ett terminalbaserat datahanteringssystem anslutet till det statliga löneberäkningssystemet SLÖR.

Personalavgångar har skett i normal omfattning. Antalet tillsatta tjänster och långtidsvikariat uppgår till 68 (53).

Personalutbildning

Under verksamhetsåret har 19 kurser motsvarande 96 kursdagar genomförts i förvaltningskontorets regi. Utbildningen har omfattat introduktion för nyanställd personal, samaritkurser, arkivkunskap, kommunikationsteknik och språk, försvarskurser, ADB-utbildning m.m.

Totalt har 320 personer deltagit i den interna utbildningen för tjänstemän, vilket gör åtta timmar per anställd.

Därutöver har åtta enheter utnyttjat möjligheten att avsätta en dag för verksamhetsplanering. 38 personer har deltagit i externa ADB-kurser och 55 personer har deltagit i annan extern utbildning, konferenser och seminarier.

För riksdagens samtliga chefer anordnades under hösten 1987 en tvådagarskonferens om utbyggnaden av riksdagens ADB-system. Denna följdes senare under vintern av fyra endagsseminarier för all personal vid utskottsorganisationen.

Förvaltningskontoret genomförde under våren en kombinerad planerings- och studieresa till Stortinget i Oslo i syfte att dels diskutera förbättringar i planerings- och budgetsystemet, dels utbyta erfarenheter med kolleger i Stortinget.

Två språkcirklar i engelska för riksdagsledamöter har pågått under verksamhetsåret. 10 riksdagsledamöter har erhållit intensivundervisning i engelska i Sverige och 10 i England. 4 riksdagsledamöter har erhållit intensivundervisning i franska.

16 elever från högstadiet och gymnasieskolan har haft sin arbetslivsorientering förlagd hos förvaltningskontorets enheter.

Under verksamhetsåret har en nämnd för riksdagens förnyelsefond inrättats. Personalenheten utgör kansli åt nämnden som hållit två sammanträden och därvid bifallit en ansökan om utbildning för riksdagens lokalvårdspersonal.

Jämställdhetsarbetet

Sedan 1981 finns en långsiktig handlingsplan för jämställdheten inom riksdagsförvaltningen. 1984 bildades en partssammansatt arbetsgrupp för jämställdhet, vilken leds av en jämställdhetsansvarig.

Under verksamhetsåret har jämställdhetsgruppen genomfört en enkät bland samtliga anställda. Syftet var att belysa behovet av åtgärder för att främja jämställdheten. Vidare har gruppen sammanställt jämställdhetsstatistik, som tillsammans med enkätresultatet har legat till grund för en översyn av jämställdhetsplanen.

Av statistiken framgår att det arbetar något fler kvinnor (55 %) än män i riksdagens inre förvaltning. Ungefär 2/3 av de anställda var placerade i lönegrader upp till N 16. 53 % av männen och 74 % av kvinnorna låg i detta löneskikt.

Drygt 20 % av de anställda hade en lön motsvarande lönegrad N 23 eller högre. 33 % av de manliga tjänstemännen och 10 % av kvinnorna fanns i den högre lönenivån.

12 % av männen och 33 % av kvinnorna deltidssarbetar, vilket motsvarar en fjärdedel av personalen.

Av expeditionsassistenter och byråassistenter var 35 % män och 65 % kvinnor. På mellannivå var män och kvinnor någorlunda lika representerade. Bland cheferna var relationen 80/20 till männens fördel. Även i interna arbetsgrupper och kommittéer var männen överrepresenterade (2/3). Över 80 % av ordförandeposterna innehades av män medan sekreteraruppgifterna till 75 % utfördes av kvinnor.

RFK skall under verksamhetsåret 1988/89 ta ställning till jämställdhetsgruppens förslag till åtgärdsprogram.

Hälsovård

Under perioden genomgick 131 (80) riksdagsledamöter och 90 (83) tjänstemän frivillig hälsokontrollundersökning.

Utmärkelser

Under verksamhetsåret har 12 tjänstemän fått utmärkelsen För nit och redlighet i rikets tjänst.

Resebidrag

32 tjänstemän har erhållit resebidrag med totalt 70 000 kr. för studieresor.

Diarieförda ärenden

Under perioden var antalet centralt diarieförda ärenden inom förvaltningskontoret 824 (712).

Vid sidan om den centrala diarieföringen förs en separat liggare över allt riksdagstryck. Uppdrag till utredningstjänsten registreras separat hos enheten.

Ekonomienheten

Ekonomienheten har ansvaret för den inre riksdagsförvaltningens ekonomi-frågor. Bland dessa kan nämnas framtagande av budgeten för inre förvaltningen, rådgivning i olika ekonomiska frågor, organisations- och rationaliseringsfrågor, ekonomiska utredningar, frågor kring reseräkningar samt handhavande av det datoriserade ekonomiadministrativa systemet.

Chef för enheten är avdelningsdirektör Åke Enlund. Under delar av verksamhetsåret har Enlund varit tjänstledig varvid avdelningsdirektör Lena Uhlin tjänstgjort som chef för enheten. På enheten tjänstgör i övrigt 5 personer.

Redovisningen visar följande:

Ingående reservationer för 1987/88	4 milj. kr.
Anvisade medel	367 milj. kr.
Disponibla medel sammanlagt	371 milj. kr.
Nettoutgifter	357 milj. kr.
Saldo	14 milj. kr.

Utgående reservationer för de tre reservationsanslagen Bidrag till studieresor, Utgivande av otryckta ståndsprotokoll och Riksdagens byggnader uppgår till 18,0 milj. kr. För det kommande budgetåret 1988/89 har anvisats totalt 385,6 milj. kr.

De totala kostnaderna för ersättningar till ledamöterna, deras utrikes och inrikes resor, bidrag till olika grupper som ledamöter deltar i samt till ledamöternas kontorshjälp och stöd till partigrupperna blev 180,0 (168,8) milj. kr. Av detta var 102,6 (92,8) milj. kr. kostnader för arvoden till och arbetsgivaravgifter för riksdagens ledamöter.

Kostnaden för förvaltningen, dvs. alla kostnader för arbetet i kammaren, utskotten och hos förvaltningskontoret, uppgick totalt till 173,1 milj. kr.

Verksamhetsplanering och budget

Förvaltningskontoret har använt nollbasplanering för att planera verksamheten och ta fram budgetunderlag. Metoden har inneburit att kostnadsmedvetandet har ökat till gagn för en bättre hushållning av förvaltningsmedlen. Dessutom har samordningen förbättrats mellan de olika enheterna som fört med sig ett effektivt utnyttjande av tillgängliga resurser.

Rationaliseringsprojekt

För att ytterligare modernisera och effektivisera de ekonomiadministrativa rutinerna vid tryckerienheten har ett nytt datoriserat order-lager-fakturering- och prenumerationssystem för riksdagstrycket upphandlats och installerats. Driftstart för detta system kommer att ske när riksmötet startar i oktober 1988.

Ett nytt för- och eftersystem till det statliga redovisningssystemet system-S har utvärderats och planeras tas i drift för testkörning under budgetåret 1989/90.

Dessa för- och eftersystem kommer att möjliggöra en förbättrad ekonomisk uppföljning av verksamheten.

Intendenturenheten

Enheten är indelad i fyra sektioner – lokalvårdssektionen, allmänna service-sektionen, tekniska servicesektionen och inredningssektionen – samt en inköpsfunktion.

Enheten svarar för bl.a.

- service till riksdagens ledamöter och till kammaren,
- fastighets- och lokalförvaltning,
- förrådsverksamhet, godshantering, distribution och transporter samt

– inköps-, försäljnings- och upphandlingsfrågor.

Chef för enheten är byråchef Olle Etzén. Sammanlagt är 105 personer anställda inom enheten.

Fastigheter och lokaler

De åtgärder för att förbättra riksdagens lokaler som planerades och beslutades under 1986/87 har i huvudsak genomförts. Åtgärderna har omfattat fasadfönster i 10 ledamotsrum på plan RÖ9, upptagning av 2 fasadfönster i det tidigare fönsterlösa norra genomgångsrummet på plan RV5, ny matsal och nytt kafé, ny förbindelsegång mellan norra flygelbyggnaden och huvudbyggnaden på plan 2 i ledamotshuset samt renovering av kulverten under riksdagshusets östra del i avsikt att göra denna transportled anpassad även till den alltmer frekventa gångtrafiken. De nämnda åtgärderna skall vara helt genomförda den 1 oktober 1988.

Under året har även planerats och beslutats en inbyggnad av innergården i ledamotshusets norra flygel. Inbyggnaden skall ske genom att ett glastak läggs över våningsplan 3, för att därigenom utöka och förbättra folkpartiets lokalsituation. Ombyggnadsarbetena har påbörjats och beräknas vara helt genomförda under november 1988.

Med anledning av att öppna utskottsutfrågningar påbörjades i februari 1988 genomfördes omfattande ombyggnader av de båda kammarsalarna. Andrakammarsalen försågs med ett nytt podium jämte tekniska installationer för främst ljuddistribution. Åtgärderna i förstakammarsalen begränsade sig till de tekniska installationerna. I samråd med Sveriges Radio och Sveriges Television anpassades salarnas teknik även till dessa medier.

Bostadsfrågor för riksdagsledamöterna

Riksdagen förvärvade under året fastigheten i kvarteret Iason i Gamla stan. Förvärvet gjordes tillsammans med Systembolaget, som kommer att disponera gatuplanets lokaler för butik och lager. Övriga våningsplan disponeras av riksdagen, som härigenom erhåller 22 smålägenheter (12 ettor och 10 tvåor). Vindsutrymmet byggs om till en möteslokal för 25–30 personer. Ombyggnadsarbetena påbörjades i oktober 1987. Inflyttning beräknas ske i oktober 1989.

Under verksamhetsåret har träffats överenskommelse med Stockholms fastighetskontor om förvärv av två fastigheter i kvarteret Ormsaltaren på Södermalm. Fastigheterna ligger vid Götgatan–Klevgränd–Mariagränd. Projekteringsarbetet har pågått under året. Beslut om förvärv och ombyggnad har tagits av riksdagen och erforderliga resurser ställs till förfogande per den 1 juli 1988. Sammanlagt innehåller fastigheterna 35 lägenheter samt 3 butikslokaler. Den ena fastigheten planeras inrymma 25 lägenheter (18 enrums- och 6 tvårums- samt 1 sexrums lägenhet, vilken har måst sparas av bevarandeskäl) samt 2 butikslokaler. Den andra planeras innehålla 10 lägenheter (7 enrums och 3 tvårums samt 1 butikslokal. Ombyggnadsarbetena kommer att utföras av Stadsholmen AB med byggnadsstyrelsen som byggherreombud för riksdagen. Arbetena påbörjas den 1 oktober 1988, och inflyttning beräknas ske i oktober 1989 avseende den ena fastigheten belägen

vid Götgatan-Klevgränd och i februari 1990 beträffande den andra belägen vid Mariagränd.

Redog. 1988/89:5

Under året har principöverenskommelse träffats med Stockholms fastighetskontor om en gemensam utredning om planering och projektering av ett obebyggt markområde vid Slussen (kvarteret Ormen m.m.) för att utröna möjligheterna att genom nybyggnad erhålla ytterligare bostäder för riksdagens ledamöter. Utredningsarbetet påbörjades under våren 1988. Underlag för bedömning av projektet torde föreligga tidigast under maj-juni 1989.

Material och teknik

Ett permanent kabelnät för dataändamål har installerats i alla våningsplan i riksdagens byggnader. För att ytterligare öka möjligheterna för informationssökning för ledamöterna har riksdagen anslutits till ett videotextsystem. Varje ledamot har erhållit en TV-mottagare jämte knappsats som medger sökning dels i videotextbaser, dels i det interna informationsutbud som lagras inom riksdagen om arbetet i kammaren. På bildskärmen erhålls dessutom "rullande" information om aktualiteter, påminnelser m.m.

Utfrågningarna i konstitutionsutskottet under våren 1988 medförde ett stort antal beställningar av bandkopior till främst tidningar och organisationer.

Försöksverksamheten med satellitmottagning med egen parabolantenn av CNN-kanalen som pågått sedan en längre tid har utvärderats. Förvaltningsstyrelsen beslöt att riksdagen permanent skall anslutas till televerkets kabel-TV-nät. Mottagningen kommer att omfatta televerkets basutbud (ett tiotal kanaler) samt CNN-kanalen (som ligger utanför basutbudet). Installationen skall vara klar att tas i bruk fr.o.m. den 1 oktober 1988.

Inredning och konst

Den tidigare nämnda stora ADB-satsningen inom riksdagen har medfört att ett hundratal arbetsplatser har anpassats beträffande möbler, ljussättning och annan kompletterande inredning. Kammarfoajéns möblering har kompletterats med ett antal sittgrupper i skinn. Fortsatt omklädsel av riksdagens äldsta möbelbestånd har skett. Dessa möbler placeras successivt ut på ursprungliga och representativa platser. Inredningen i den ombyggda andrakammarsalen, dvs. kompletteringen av podiet samt nykonstruktionen av det nya podiet för de utfrågade, har utförts i egen regi av inredningssektionens snickeriverkstad.

Stora riksvapnet, utfört i driven koppar med pålagt bladguld, har färdigställts och monterats upp i plenisalen på fondväggen snett bakom talarstolen. Silversmeden Ralf Olson har utfört arbetet efter en förlaga av framlidne konstnären Ilhan Koman. Riksvapnet avtäcktes av talmannen i samband med en ceremoni på nationaldagen den 6 juni 1988.

Under verksamhetsåret har det tredje och sista steget genomförts beträffande anskaffning av konst till riksdagshusets allmänna utrymmen. Härmed har den treåriga anskaffningsplanen genomförts inom den ram om 2 mil. kr. som har varit anslagen för ändamålet. Urvalet och anskaffningen har verkställts av riksdagens konstgrupp.

Ca 3 300 uthyrningar har bokats under året. Av de större konferenserna kan särskilt noteras 1987 års kyrkomöte den 17–29 augusti. I sammanhanget bör nämnas den 45 minuter långa TV-utsändning som anordnades den 9 juli i riksdagshusets stora trapphall. Programmet hette "Sommarkväll i riksdagshuset" och omfattade bl.a. cembalomusik, körsång, folkmusik, solosång och uppläsning. Talman Ingemund Bengtsson och redaktör Lars Orup medverkade som inledare och sammanhållande mellan de musikaliska insatserna.

Säkerhetsenheten

Enheten svarar för säkerhetsskyddet i riksdagen samt för beredskapsplaneringen.

Under det gångna verksamhetsåret (mars 1988) har en ny säkerhetschef, Per Nehler, tillträtt. Vid enheten finns 17 tjänster.

Säkerhetstjänst

En total översyn har gjorts av de skyddsklassade tjänsterna vid den inre riksdagsförvaltningen. Ett fyrtiotal anställda (våningsassistenter, vakter) har erhållit information om hur hot om brevbomber skall hanteras.

450 personer vid riksdagen har fått sina ID-kort förnyade eftersom giltighetstiden gått ut.

Försöksverksamhet med färgkameror i säkerhetssystemet har slagit väl ut.

Beredskapsplanering

Arbetet med beredskapsplaneringen har intensifierats. Bl.a. har uppskovsfrågor gjorts för alla som ingår i riksdagens beredskapsorganisation.

Brandskydd

Utöver normal brandskyddsverksamhet har ett femtontal anställda erhållit kvalificerad brandutbildning vid Brand- och räddningsskolan.

Brandskyddet i riksdagshusets västra plan 7 och 8 har förbättrats genom installation av rökdetektorer.

Nyanställd personal har erhållit brandinformation.

Driftvärnet

Två driftvärnskurser har genomförts. Märkesskjutning och skyttetävlingar har samlat allt fler deltagare och resultaten har förbättrats.

Enheten för riksdagstryck

Enheten är indelad i fem sektioner. Chef är avdelningsdirektör Lars Binett och inom enheten finns 38,5 tjänster.

Enheten svarar för bl.a. frågor angående produktion av riksdagstrycket och av interna trycksaker, korrekturläsning av riksdagstryck samt för utskriften åt riksdagens ledamöter.

Trycket fördelar sig på följande:

	<i>Antal ärenden</i>	<i>Antal trycksidor</i>
Kammarens protokoll	139	10 651
Snabbprotokollet	139	10 237
Propositioner och skrivelser	178	17 144
Förslag och redogörelser	24	1 152
Motioner	ca 4 000	10 075
Betänkanden och yttranden	578	12 999
Riksdagsskrivelser	413	144

Framställningskostnaderna för riksdagstryck, bokbinderi, papperskostnader och kostnader för kopieringsmaskiner har under budgetåret uppgått till ca 30 milj. kr.

Trots stora kostnadsökningar för såväl papper som löner inom den grafiska industrin har framställningskostnaderna kunnat hållas vid oförändrad nivå beroende på att automatsättning med hjälp av riksdagens ADB-system utnyttjats fullt ut för utskottens betänkanden. Texterna sänds per tråd försedda med grafiska styrkoder och i korrigerat skick till tryckerierna. Detta har inneburit att sättningskostnaderna nära nog halverats och kostnaderna för korrigeringar minskat betydligt. Totalt är den inbesparade kostnaden ca 1,5 milj. kr.

Förutom de ekonomiska effekterna av automatsättningen kan andra effekter avläsas, till exempel att våra leverantörer kunnat producera trycket inom givna tidsramar trots den ökade textmängden.

Beträffande motionerna har automatsättningstekniken visserligen inte kunnat utnyttjas men vissa rationaliseringar i första hand vid korrekturläsningen har nedbringat tidsåtgången för framställningen. I år levererades de sista motionerna från allmänna motionstiden redan första veckan i mars.

Försäljningen av riksdagstrycket och övriga produkter som administreras av tryckerienheten har under budgetåret inbringat 5,2 milj. kr., en ökning med 0,2 milj. kr. från föregående år.

Trycket har sålts genom tryckeriexpeditionen och genom Informationsbokhandeln, som uppvisar ett gott resultat efter sitt första verksamhetsår. För tryckerienhetens del medför detta ett något sämre netto på grund av rabatterna till bokhandeln. Det kan konstateras att Informationsbokhandeln når en bredare publik och bidrar till att trycket får en bättre spridning.

Bland övriga produkter som tryckerienheten framställt under budgetåret kan nämnas *The Riksdag: A History of the Swedish Parliament* som givits ut i samverkan med Riksbankens jubileumsfond. Boken har tryckts i en upplaga av 3 000 exemplar. Här ingår den delupplaga på 500 exemplar som inköpts av förlaget St. Martin's Press i New York. I Sverige har främst organisationer och andra med internationella kontakter visat intresse för den amerikanska utgåvan.

Reprocentralen har även detta år kompletterats då det gäller utrustning och har nu beredskap att trycka riksdagens kuvert och brevpapper. Den kan dessutom själv framställa de flesta av de broschyrer och andra produkter som krävs för att täcka riksdagens interna behov.

Centrala skrivbyrån har förutom sin sedvanliga service till ledamöter och utskott kunnat erbjuda hjälp i form av vikarier till utskott som på grund av sjukdom eller liknande haft särskilda behov.

Informationsenheten

Informationsenheten svarar för riksdagens externa och interna information. Här arbetar 12 fast anställda personer, varav hälften på deltid, samt tioalet timanställda guider. Chef är Åsa Klevard, som tillträdde som informationschef under året.

Pressservice och service till allmänheten

Informationsenhetens pressservice svarar för de dagliga kontakterna med massmedierna och med informationsansvariga i verk, myndigheter och näringsliv. Enheten besvarar också frågor från allmänheten om riksdagen och riksdagsarbetet.

De flesta förfrågningar besvaras per telefon och som komplement översänds skriftlig information per post eller telefax. Därutöver besvaras ett stort antal brevförfrågningar, såväl svenska som utländska. En lista, Riksdagskalendern över kammarens arbete, skickas ut till ca 1 000 abonnenter två gånger i veckan. Informationsenheten hjälper också utskotten med pressmeddelanden vid öppna utskottsutfrågningar och med annan service.

Informationsenheten svarar för daglig inläsning på den automatiska telefonsvararen Riksdagen i dag samt gör en daglig sammanställning till Text-TV där riksdagsinformation finns på s. 260 ff.

Kurser

Informationsenheten har anordnat en tvådagarskurs för journalister för att öka kunskapen om riksdagsarbetet och riksdagstrycket samt för att informera om kontaktvägar. En tredagarskurs för ca 30 lärare och en tvådagarskurs för ca 20 skolledare från Göteborg har ägt rum i riksdagshuset. Dessutom har en regional lärarkurs anordnats i Luleå. Ett seminarium för representanter för näringslivet har ordnats i samarbete med Sällskapet Politik och Näringsliv.

Under verksamhetsåret har också ett stort antal journalister och fotografer som haft specialarbeten om riksdagen tagits emot. Fortlöpande utbildning för elever från journalisthögskolan i Stockholm, från bibliotekshögskolan samt från informationslinjer vid universitet och högskolor har ordnats.

Lektioner och visningar

Enheten har omfattande kontakter med utbildningsväsendet, förser skolor med informationsmaterial och läromedel, anordnar studiebesök och förmedlar undervisning om riksdagen. Under verksamhetsåret har ca 17 000 elever från gymnasieskolan tagits emot i lektionssalen.

Särskilda studiebesök har anordnats för ca 800 lärare, lärarkandidater och universitetsstudenter.

Under verksamhetsåret har ca 60 000 besökare deltagit i visningarna av riksdagshuset. Informatörerna har dessutom engagerats vid speciella evenemang och utländska besök.

Intern information och trycksaksframställning

Den interna information som enheten svarar för har främst bestått i utgivning av Riksdagsveckan och personaltidningen RD-nytt samt sändningar i personalradion. Riksdagsveckan har utkommit med 30 nummer, i princip varje måndag under riksmötetstid. Tidningen vänder sig till ledamöter och anställda inom riksdagen och innehåller främst korta nyhetsnotiser men även en och annan längre artikel. Ett viktigt inslag i tidningen är ett kalendarium för riksdagens alla sammanträden och möten. Informationsenheten har svarat för insamling av material, redigering och teknisk framställning av Riksdagsveckan. Personaltidningen RD-nytt har under året utkommit med 7 nummer. Den har haft samma inriktning som tidigare, men produceras numera – i likhet med Riksdagsveckan – helt inom enheten fram till tryckning. Under året beslutades att RD-nytt fr.o.m. oktobernumret 1988 byter namn till MITT I STRÖMMEN. Redaktionsrådet har spelat en aktiv roll. Ansvarig utgivare är informationschefen.

Personalradion har sändt informationsprogram över riksdagens lokala radionät varje måndagsmorgon under riksmötetstid. Programmen – som främst vänder sig till de anställda i riksdagen – har haft en längd på 10–15 minuter och innehållit nyhetsnotiser, intervjuer och reportage. Informationsenheten har haft huvudansvaret för radiosändningarna och personal från andra delar av förvaltningen har regelbundet medverkat.

Enheten har anlitats för trycksaksframställning av skiftandeslag. Exempel på trycksaker som enheten producerat är ledamotsförteckningen, Riksdagstrycket, Riksdagsbiblioteket, Riksdagen i siffror, Riksdagens ekonomi samt foldrar inför utskottsresor. Enheten ansvarar också för att pressklipp utformas och distribueras internt. Även specialupplagor av pressklipp har förekommit, t.ex. "Dagbok från Norrbotten" från riksdagens Norrbottensresa. Utöver detta har enheten svarat för skriftligt informationsmaterial till skolorna.

Riksdagen – de folkvaldas arbetsplats – är en ny fyrfärgsbroschyr om riksdagen som producerats under året. Enheten har också producerat en skrift om sig själv – Riksdagens informationsenhet.

Under året har ett desktop-publishing-system installerats på enheten. Systemet leder till snabbare produktion och snyggare egenhändigt producerade trycksaker. Broschyren Ledamotens lathund – organisation och service i riksdagshuset, som distribuerades till nya ledamöter före riksmötets öppnande 1988 har producerats på detta system. Dessutom har arbetet med att skapa en enhetlig grafisk profil för riksdagen påbörjats. Visst försäljnings- och presentmaterial – kassar och paraplyer – har tagits fram. Nya vykort och en ny diabilserie över riksdagen har producerats.

Informationsenheten har haft huvudansvaret för riksdagens deltagande i mässan "Bok och Bibliotek 88" i Göteborg.

Riksdagens utredningstjänst har till uppgift att bistå riksdagens ledamöter, utskott, riksdagens övriga organ samt partikanslierna i riksdagen med sakinformation som angår deras arbetsuppgifter. Utredningstjänsten utarbetar också register till riksdagstrycket.

Utredningstjänstens lokaler finns i förvaltningshuset. Därjämte disponeras en mottagningsdisk i stora entréhallen i västra riksdagshuset, där ledamöterna kan lämna in uppdrag och träffa utredare för att diskutera sina ärenden.

Vid slutet av verksamhetsåret var antalet personer som arbetade vid utredningstjänsten 29. Av dessa var 18 direkt sysselsatta med utrednings- och dokumentarbete och fyra med registerarbete. Byråchef är Karin Isacson.

Utredningsverksamheten

De uppdrag som lämnas till utredningstjänsten är av vitt skilda slag både till omfattning och karaktär. Vissa frågor kan lösas informellt och "direkt över disk" medan andra, vilka utgör flertalet, kräver större arbetsinsats. De senare uppdragen registreras formellt. Vid sidan om den egentliga utredningsverksamheten bistår utredningstjänsten sina uppdragsgivare med att ta fram betänkananden och departementsstenciler, utredningsdirektiv, remissyttranden, riksdagstryck, facklitteratur och annat basmaterial.

Antalet registrerade uppdrag under verksamhetsåret var 2 682 under verksamhetsåret. Det är en ökning med 207 jämfört med föregående år (2 475). Ett allmänt intryck under senare år är att utvecklingen går mot en ökad andel större och mer tidskrävande uppdrag. Det är särskilt märkbart vad gäller uppdragen från partikanslierna.

Av följande statistiktabeller framgår bl.a. att av de 2 682 uppdragen har enskilda riksdagsledamöter (inkl. tjänstgörande ersättare) svarat för 2 352 (1986/87 2 226). Återstående 330 (249) uppdrag har kommit från riksdagens inre förvaltning, riksdagens myndigheter och partikanslier samt utländska informationsorgan. Om man som en person räknar ledamot och dennes ersättare har minst 305 enskilda ledamöter lämnat uppdrag åt utredningstjänsten. Därtill kan komma ytterligare några ledamöter som enbart lämnat mindre uppdrag som inte har registrerats. Det innebär att närmare 90 % av ledamöterna någon gång under budgetåret har använt sig av utredningstjänsten.

Fördelningen på partitillhörighet av de enskilda uppdragsgivarna framgår av följande uppställning.

	Antal ledamöter	Antal uppdragsgivare	Procentuell andel
Hela riksdagen	349	305 (304)	87,4 (87,1)
m	76	69 (66)	90,8 (86,8)
c	44	41 (41)	93,2 (93,2)
fp	51	48 (47)	94,1 (92,2)
s	159	128 (132)	80,5 (83,0)
vpk	19	19 (18)	100,0 (94,7)

(Fjölårets siffror inom parentes)

Under 1987/88 har antalet ledamotsuppdrag fördelat sig på parti enligt följande:

Redog. 1988/89:5

Parti	Totalt	Procentuell fördelning	Antal uppdrag per ledamot
m	542	23,0	7,1
c	470	20,0	10,7
fp	465	19,8	9,1
s	782	33,2	4,9
vpk	93	4,0	4,9
Summa	2 352	100,0	6,7

Utredningsarbetet har tidigare varit i huvudsak helt uppdragsstyrt. I syfte att förbättra servicen till uppdragsgivarna har utredningstjänsten under de gångna åren försökt att också på eget initiativ informera i ämnen som avhandlas i den aktuella debatten. Ambitionen har exempelvis varit att vid mottagningsdisken i entréhallen kunna erbjuda färsk rapport, artiklar, pressmeddelanden och statistikuppgifter. Som ett led i denna utökade service får också de s.k. orienteringspromemoriorna ses, vilka behandlar aktuella frågor som kan ha intresse för en bredare krets. Tanken är att de också kan ge svar på frågor som annars skulle ha avsatt sig i form av uppdrag till utredningstjänsten. Ett annat led i ambitionen att höja servicenivån är de sammanställningar som löpande görs med centrala statistiska uppgifter på olika områden. De har under benämningen Fickfakta distribuerats till bl.a. samtliga ledamöter.

I utredningstjänstens regi har under det gångna verksamhetsåret två skärmutställningar ägt rum som båda behandlat aktuella ämnen i samhällsdebatten. Den ena utställningen handlade om "passiv rökning". Den andra utställningen informerade om pågående projekt inom sjukvården.

Utredningstjänsten har haft ansvaret för att från olika källor sammanställa materialet i broschyren Riksdagen i siffror.

Utredningstjänstens hjälp till riksdagens utskott har under det gångna riksmötet skett i olika former. Vid sidan om särskilda utredningsuppdrag, varav ett antal har haft betydande omfattning, har personal lånats ut till bostads- och jordbruksutskotten för föredragandeuppgifter.

Personal från utredningstjänsten har också biträtt i den interna och externa utbildningsverksamheten. Bl.a. hölls kurser för ledamöter och tjänstemän, främst vid partikanslierna, i riksdagstryck och annat offentligt tryck.

Registerverksamheten

Register avseende riksdagstrycket har utarbetats enligt följande:

Sak- och personregistren för 1985/86; utkom i tryckt form i mars 1987.

Sak- och personregistren för 1986/87; beräknas utkomma i tryckt form under hösten 1988. Uppgifterna om behandlingen av ärendena är sökbara i databasen RUT 1.

Arbetet med att framställa registren för 1987/88 påbörjades i slutet av verksamhetsåret.

En slutlig förteckning över årets propositioner sammanställdes under juni månad för att ges ut omedelbart efter verksamhetsårets utgång.

En motionsförteckning med personregister och index har som vanligt utgivits efter utgången av allmänna motionstiden. Kumulerade motionsförteckningar utgavs under motionstiden.

Kumulerade förteckningar över interpellationer och frågor har likaledes framställts och utgivits var fjortonde dag. Den slutliga förteckningen gavs ut efter riksmötets slut i juni.

Arbetet med att ta fram 10-årsregister för perioden 1971–1980/81 beräknas bli färdigt under hösten 1988.

Internationella kontakter

En tillgång för utredningstjänsten är de kontakter som upprätthålls med andra länders parlamentariska informationsorgan. I detta sammanhang måste i första hand nämnas de ofta förekommande kontakterna mellan de nordiska länderna. De härigenom vunna fördelarna består dels i hjälp i det löpande arbetet, dels i mera långsiktig samverkan. Byråchefen hos utredningstjänsten är sedan mitten av 1970-talet korresponderande ledamot av European Centre for Parliamentary Research and Documentation i Luxemburg. Utredningstjänsten medverkar också genom sin chef eller andra tjänstemän i av Luxemburgcentret etablerade arbetsgrupper för samordning och teknisk utveckling på olika informationsområden.

Riksdagsbiblioteket

Chef för enheten är överbibliotekarie Bengt Alexanderson. Personalstaten för enheten upptar 26 tjänster.

Riksdagsbibliotekets verksamhet är indelad i funktionerna inre tjänst, yttre tjänst, vaktexpedition och centralarkiv. Den inre tjänsten utgörs av förvärv, katalogisering, bindning, internationella organisationers publikationer och årsbibliografi. Den yttre tjänsten omfattar låneexpedition, läsesalar och handbibliotek. Den ojämförligt största sektionen är den för inre tjänst.

Riksdagsbiblioteket är avsett för riksdagen och dess myndigheter, regeringskansliet, kyrkomötet och de centrala förvaltningsmyndigheterna samt för kommittéer som har tillsatts av regeringen. Det får också utnyttjas av forskare och studerande.

Biblioteket lånar inte bara ut böcker och tidskrifter utan hjälper även till att finna litteratur inom önskat ämnesområde med utnyttjande av bibliografier, kortkataloger och databaser. Listor över nya böcker, förteckningar i videotext m.m. orienterar om nyinköp. Material som inte finns i biblioteket hämtas från andra bibliotek i in- och utlandet.

Samlingarna omfattar bl.a. statligt tryck, internationella organisationers material, juridisk, samhällsvetenskaplig och samtidshistorisk litteratur och i någon utsträckning skönlitteratur.

Förvärv

Riksdagsbiblioteket har under 1987/88 genom inköp, byte och gåvor förvärvat ca 4 500 volymer. Antalet löpande utländska tidskrifter, årsböcker m.m. har varit 2 304, motsvarande antal svenska 1 340. Ett sjuttioal

tidskrifter har avbeställts och lika många tillkommit. För ledamöternas räkning prenumererar biblioteket på alla löpande svenska dagstidningar och ett fyrtiotal utländska. Till sektionen för statligt tryck har levererats ca 5 000 publikationer. Den totala tillväxten är ca 200 hyllmeter.

Redog. 1988/89:5

Katalogisering, presentation av materialet, bibliografiskt arbete

I det rikstäckande ADB-baserade bibliotekssystemet LIBRIS har biblioteket lagt in ca 4 700 titlar och anslutit sig till ca 4 600 som lagts in av andra bibliotek. Dessutom har biblioteket utfört ca 500 retrospektiva katalogiseringar, som syftar till att göra viktiga delar av kortkatalogen tillgängliga i databas.

Biblioteket har utgivit följande nyhetslistor: Urval av nyförvärv 26, Statliga publikationer 35, Tidskriftsartiklar 14 och en månatlig förteckning över samtliga nyförvärv. Några gånger har nyförvärv presenterats i Riksdagsveckan. I videotex har listor publicerats som en försöksverksamhet.

Bibliografierna Sveriges statliga publikationer, Bibliografi 1979-1980 och Statliga publikationer, Årsbibliografi 1986 har publicerats. Årsbibliografi 1987 beräknas utkomma i december 1988. Arbetet med att fylla den återstående luckan (1981-1982) har kunnat återupptas under våren 1988.

Låne- och informationsverksamhet

Manuella och ADB-baserade ämnessökningar utförs rutinmässigt, de sistnämnda framför allt i LIBRIS/IMDOC, Rättsbanken och Artikelsökande. Antalet utlånade volymer har utgjort 22 210. De utlånade volymerna fördelar sig på följande sätt:

Riksdagsledamöter	2 646
Riksdagens utskott, tjänstemän och myndigheter	3 735
Departement och kommittéer	1 260
Statliga och kommunala verk	1 080
Privata företag och enskilda personer	5 560
Inländska bibliotek och arkiv	3 951
(därav folkbibliotek	957)
Utländska bibliotek och arkiv	390

Biblioteket har förmedlat 383 volymer från inländska bibliotek och arkiv och 82 volymer från utländska bibliotek. 3 123 beställningar av kopior har effektuerats i stället för lån.

Antalet lån är lika stort som året innan. Den stora ökningen från föregående år kvarstår alltså.

Arkivet, biografikommittén och ståndsprotokollen

Arkivet har fått viss extra arbetskraft och kunnat påbörja en mikrofilmning av material från 1950-talet till 1970-talet. Originalmaterialet är i ej arkivvärdigt skick. Riksdagen kommer härigenom att behålla en film och spara utrymme. Originalen jämte en film levereras till riksarkivet.

Biografikommitténs experter, som under arkivchefens ledning arbetar med att sammanställa biografier över tvåkammartidens alla ledamöter, har

under året arbetat med en volym som kommer att omfatta Stockholms stad och län, Uppsala län, Södermanlands län och Västmanlands län. Volymen, som blir hela verkets första del, är den hittills omfångsrikaste. Den beräknas vara klar i november 1988.

Utgivandet av ståndtidens protokoll bedrivs av en expert under arkivchefens ledning. Under 1987/88 har en volym blivit i det närmaste färdig och utkommer hösten 1988 (Prästeståndet 1778/79).

För de särskilda medel som står till förfogande för ståndprotokollen har biblioteket haft möjlighet att inköpa en avancerad persondatorutrustning. Man kan med hjälp av denna redigera och göra index betydligt snabbare och lättare och även spara tryckningskostnader.

ADB

En undersökning har gjorts om möjligheten att använda riksdagens redan inköpta programvara och maskinutrustning till att utveckla ett lokalt bibliotekssystem. Detta skulle ingå som en del av riksdagens informations-system. Förundersökningen ledde till ett beslut som innebär att man skulle arbeta fram ett sådant bibliotekssystem i två etapper med hjälp av konsulter. Etapp ett, som innefattar katalog och sökmöjligheter, är i stort sett klar. Avsikten är att fortsätta med etapp två, som omfattar låne- och förvärvsrutiner, under 1988/89.

Utredningstjänsten och biblioteket

Under året har som förut biblioteket haft en person på halvtid placerad vid utredningstjänsten för att ta hand om utpräglade biblioteksärenden. Mening- en är att denna verksamhet skall fortsätta.

Ett samarbetsprojekt som syftar till att erbjuda sökningar i externa databaser har fortsatt under året och avses fortsätta.

Planering av framtida verksamhet

En planeringsdag genomfördes i maj 1988 inför höstens anslagsframställning för budgetåret 1989/90. Man enades om att biblioteket under året i fråga framför allt borde inrikta sig på att trimma in det datorbaserade biblioteks-system som nu arbetas fram och utnyttja det till presentation av bibliotekets material.

Nationella och internationella kontakter och samarbete

Som vanligt har biblioteket mottagit praktikanter från bibliotekshögskolan i Borås och studiebesök från ett stort antal bibliotek och organisationer. Flera prao-elever har fått handledning.

Överbibliotekarien har varit medlem av LIBRIS-rådet, som är ett rådgivande organ i frågor som rör det nationella bibliotekssystemet LIBRIS, till vilket riksdagsbiblioteket är anslutet, och Nationalbibliografiska rådet, där biblioteket har intressen att bevaka på grund av sitt ansvar för svenskt statligt tryck. Han har representerat biblioteket i Stockholmsbibliotekens samarbetsnämnd och jämte medarbetare deltagit i sammanträden med

departementsbiblioteken. I augusti deltog han i den internationella biblioteksorganisationen IFLA:s konferens i Brighton i Storbritannien. Bibliotekschefen har även deltagit i den årliga sammankomsten för cheferna vid de nordiska parlamentsbiblioteken, vilken ägde rum i Helsingfors i juni, samt i de halvårsvis förekommande sammanträdena med cheferna för de större svenska vetenskapliga biblioteken och specialbiblioteken.

Biblioteket har deltagit i LIBRIS referensgrupp som syftar till utveckling av detta biblioteksystem. Chefen för katalogsektionen har varit medlem av SAB:s (Sveriges allmänna biblioteksörening) kommitté för katalogisering och klassificering. I en studieresa till Bonn, som organiserades i samarbete mellan de nordiska parlamentsbiblioteken, deltog tre medarbetare från biblioteket.

Tidningen Från Riksdag & Departement

Enheten svarar för utgivningen av tidningen Från Riksdag & Departement och för framställningen av Riksdagens årsbok. Ansvarig utgivare för tidningen är chefredaktören Barbro Björkhem. Sammanlagt 8 personer arbetar på tidningsredaktionen, varav 1 på arvodestjänst.

Upplagan för tidningen Från Riksdag & Departement var i augusti 1988 23 539, vilket är en ökning med 1 186 exemplar jämfört med föregående år. Antalet friexemplar är ca 2 100.

Prenumerationsavgiften har under året höjts till 175 kr. per år.

Riksdagens årsbok utkom planenligt till riksmötets öppnande. Upplagan var 2 500 exemplar.

ADB-verksamheten

Riksdagens ADB-verksamhet har 8,5 tjänster och ansvarar för drift och utveckling av riksdagens datorbaserade informationssystem. Chef är byråchef Carl-Gerhard Ulfhielm.

Under budgetåret har en fortsatt utbyggnad genomförts vad gäller datorkraft, terminalarbetsplatser och nya programvaror.

Under hösten 1987 installerades ett s.k. kluster bestående av två VAX8530. Härigenom förstärktes datorkraften betydligt, vilket var en förutsättning för den fortsatta utbyggnaden av systemet. Under budgetåret installerades 115 nya arbetsplatser. Vid budgetårets slut uppgick antalet terminaler till 300, varav 80 disponerades av riksdagsledamöter.

Under budgetåret har försöksverksamhet bedrivits med datorstöd i riksdagsledamöternas hem. Under huvuddelen av budgetåret har tre ledamöter haft tillgång till persondatorer i hemmet. I slutet av budgetåret beslöts att försöksverksamheten skall utvidgas till att totalt omfatta 25 ledamöter.

Fortsatt utbyggnad har ägt rum av det lokala nätverket. I slutet av budgetåret fanns uttagspunkter i samtliga tjänste- och bostadsrum – totalt ca 900 uttagspunkter.

Under året har ärendehanteringssystemet varit i full drift. Detta betyder bl.a. att den tryckta versionen av riksdagens sakregister kan framställas

betydligt snabbare än tidigare. Även ett personregister över ledamöter har upprättats.

I slutet av budgetåret upphandlades programvaror för telefax (TEX-COM), kalkylering (2020) och s.k. Desktop-publishing (Pagemaker) samt programvara för nätverksövervakning.

Under budgetåret har ett för- och eftersystem till det statliga lönesystemet tagits i drift. Vidare har ett ekonomiadministrativt system för tryckerienhetens försäljning och lagerhållning av riksdagstrycket upphandlats.

Arbetet med att förbättra informationssystemet vad gäller användarvänlighet, säkerhet och tillgänglighet har fortlöpt kontinuerligt. Bl. a. har ett s.k. datalås installerats för att förhindra obehörigt intrång i vårt system via uppringda teleförbindelser.

Under budgetåret har samtliga utskottsbetänkanden förts över via telenätet till tryckerierna för tryckning genom s.k. automatsättning. Förfarandet har inneburit en väsentlig reduktion av riksdagens sättningskostnader.

Huvuddelen av utbildningen av användare har bedrivits i egen regi. Härigenom har det varit möjligt att hålla kostnaderna för utbildning nere jämfört med om utbildningstjänsterna skulle köpas.

Under budgetåret har försöksverksamhet bedrivits med distribution av riksdagsinformation via videotexnätet. Samtliga ledamöter har nu en videotextterminal som de kan använda för uppkoppling till videotexnätet. Delar av informationen har också distribuerats för visning på televisionsapparater som finns utplacerade på olika ställen i riksdagens lokaler.

Kommittéer och utredningar tillsatta av förvaltningsstyrelsen eller direktionen

ADB-kommittén

Riksdagens ADB-kommitté består av förvaltningsdirektören Gunnar Grenfors (ordförande) och riksdagsledamöterna Per Olof Håkansson (s), Margit Gennser (m), Bengt Kindbom (c), Kenth Skårvik (fp) samt Tommy Franzén (vpk). Vidare ingår från den inre riksdagsförvaltningen biträdande kammarsekreterare Bertil Björnsson och byråchef Karin Isacson. De fackliga organisationerna representeras av Lena Axelsson-Westlund, SACO/SR, Susanne Gaje, ST och Ingvar Johansson, SF. Slutligen ingår också planeringschef Börje Alpsten, justitiedepartementet. Experter i kommittén är biträdande kammarsekreterare Bengt Törnell, överbibliotekarie Bengt Alexanderson och avdelningsdirektör Lars Binett. Sekreterare är byråchef Carl-Gerhard Ulphiel och avdelningsdirektör Anders Malmros.

ADB-kommittén fungerar som styrgrupp för riksdagens ADB-verksamhet. I ADB-kommittén redovisas och diskuteras de projekt som drivs inom ramen för ADB-verksamheten. Kommittén har under året haft 6 sammanträden.

Arbetsgrupp för översyn av ersättningsstadgan

En arbetsgrupp har behandlat frågor som rör den ekonomiska ersättningen till riksdagens ledamöter. Gruppen har bestått av riksdagsledamöterna John

Johnsson (s), ordförande, Rolf Clarkson (m), Martin Olsson (c), Karin Ahrland (fp) och Tommy Franzén (vpk). Under våren framlade gruppen ett förslag till en lag om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter som antogs av riksdagen i maj. I arbetet med den nya lagen har gruppen biträttas av förvaltningsdirektör Gunnar Grenfors, kanslichef Lennart Persson, avdelningschef Börje Gustafsson, föredragande Staffan Hansson och byrådirektör Harriet Ekman. Genom lagen införs en rätt till inkomstgaranti för ledamöter som lämnar riksdagen efter minst tre års sammanhängande tjänstgöring. För innehållet i lagen har närmare redogjorts ovan under Kansli- och personalenheten. Med framläggandet av lagförslaget avslutades gruppens arbete.

Arbetsgrupp för ledamöternas bostäder (ALB)

Den 6 december 1985 tillsattes en arbetsgrupp för behandling av ledamöternas bostadsfrågor. Gruppen har haft följande sammansättning: Riksdagsledamöterna Oskar Lindkvist (s), ordförande, John Johnsson (s), Ivar Nordberg (s), Alf Wennerfors (m), Margareta Gard (m), Birgit Friggebo (fp), Gunilla André (c), Tommy Franzén (vpk), Gunnar Grenfors och Olle Etzén, RFK, samt Lars Hällgren, KBS. Under avsnittet om intendenturenheten finns en redovisning för de projekt som kommittén handhaft.

Utredning rörande behovet av skärpt inpasseringskontroll

Förvaltningskontoret tillsatte den 12 mars 1986 en utredning om behovet av skärpt kontroll vid inpassering till riksdagens åhörarläktare. I utredningen har ingått riksdagsledamöterna John Johnsson (s), ordförande, Arne Kjörnsberg (s), Wivi-Anne Cederqvist (s), Rolf Clarkson (m), Birgit Friggebo (fp), Kjell A Mattsson (c) och Bo Hammar (vpk). Sekreterare har varit Staffan Hansson. Arbetet resulterade i ett förslag till en lag om säkerhetskontroll vid sammanträde med riksdagens kammare. Efter förslag från förvaltningsstyrelsen antog riksdagen lagen under våren 1988. Utredningens arbete är därmed avslutat.

Riksdagens biografikommitté

I biografikommittén har ingått f.d. riksdagsledamoten Sture Palm (s), ordförande, riksdagsledamöterna Per-Olof Strindberg (m) och Hans Lindblad (fp), f.d. riksdagsledamoten Sture Korpås (c), riksdagsledamoten Nils Berndtson (vpk), förvaltningsdirektör Gunnar Grenfors, överbibliotekarie Bengt Alexanderson samt professorerna Sten Carlsson och Rolf Nygren.

Förste arkivarie Anders Norberg har varit sekreterare och projektadministratör. Kommittén har under året arbetat med två heltidsanställda experter knutna till kommittésekreterariatet, Andreas Tjerneld och Björn Asker. Vidare har Anna-Britt Nilsson varit knuten till kommittén som assistent på deltid.

Arbetet har under det gångna verksamhetsåret koncentrerats på Band 1, omfattande biografier över ledamöter från Stockholms stad och län, Uppsala län, Södermanlands län och Västmanlands län. Bandet avses utkomma i november 1988. Kommittén har under året haft tre sammanträden.

Förvaltningsstyrelsen har under året tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utreda frågan om ökat stöd till ledamöterna avseende främst behovet av personliga sekreterare/utredare och i samband därmed behovet av ytterligare lokaler för partikanslierna.

I gruppen ingår: Riksdagsledamöterna Jan Bergqvist (s) ordförande, Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Birgit Friggebo (fp), Elving Andersson (c) och Bertil Måbrink (vpk). Till gruppen har knutits förvaltningsdirektör Gunnar Grenfors, byråchef Olle Etzén och byggnadsrådet Lars Hällgren, byggnadsstyrelsen samt föredragande Ulf Christoffersson som sekreterare.

Gruppen har uttalat sig för att den personliga assistentservicen för ledamöter måste utökas. Som en följd härav har gruppen ansett att ett lokal tillskott om 150–200 rumsenheter snarast bör tillföras riksdagen, helst redan under 1989. Gruppen har föreslagit att riksdagen därför snarast skall få ta i anspråk utbildningsdepartementets lokaler i Gamla stan. Gruppen, som även genomfört en enkät bland ledamöterna, kommer hösten 1988 att lägga fram en första rapport.

Av talmanskonferensen tillsatt utredning

Talmanskonferensen beslutade i februari 1988 att tillsätta en utredning för översyn av den inre riksdagsförvaltningens organisation. I utredningen har ingått tredje vice talman Bertil Fiskesjö (c), ordförande, riksdagsledamöterna Ivar Nordberg (s), Lars Tobisson (m), Ingemar Eliasson (fp), Gunnar Björck (c) och Nils Berndtson (vpk) samt de fackliga företrädarna Sven Sjögren, SACO/SR, Ingvar Johansson, SF, och Björn Wikström, ST. Sekreterare är avdelningsdirektör Sven-Georg Grahn.

Utredningen inledde sitt arbete den 18 mars och har hållit 9 sammanträden. Arbetet fortsätter under hösten.

Förvaltningsstyrelsen uttalade vid sitt sammanträde ett tack till de anställda inom riksdagen för deras arbetsinsatser under verksamhetsåret.

I handläggningen av detta ärende har deltagit, förutom undertecknad ordförande, riksdagsledamöterna Oskar Lindkvist, Per Olof Håkansson (s), Rolf Clarkson (m), Bo Forslund (s), Carl-Johan Wilson (fp), Martin Olsson (c), Bertil Måbrink (vpk) och Sten Svensson (m) samt personalföreträdarna Lena Uhlin, SACO/SR, Björn Wikström, ST, och Irving Svensson, SF.

Stockholm den 26 oktober 1988

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

Thage G Peterson

Gunnar Grenfors